

Ευσεβείς πλαστογραφίες

«Είναι ντροπή να πω πως είναι, όμως θα μιλήσω. Ενώ έχομε ταχθεί να είμαστε δάσκαλοι του καλού, είμαστε εργαστήρι όλων των κακών».

Γρηγόριος Θεολόγος («Ἐπη εις εαυτόν», Ποίημα IB)

Στο παρόν άρθρο, θα μελετήσουμε μαζί τις **ορθόδοξες πλαστογραφίες**. Αφορά τις «ευσεβείς» **συνειδητές** απάτες της Εκκλησίας, προκειμένου **να προσηλυτίσει ανθρώπους διαφορετικών πεποιθήσεων, Ιουδαίων και εθνικών**. Κατά συνέπεια, δεν θα γίνει μνεία στις πλαστογραφίες που έκαναν οι πρώτες πολυποίκιλες χριστιανικές ομάδες (οι διαφορετικοί χριστιανισμοί), για να στηρίξουν τις θέσεις τους, ανάγοντας αυτά τα κείμενα στους ίδιους τους «αποστόλους», ή σε καταγραφή «αποστολικών» μυστικών παραδόσεων, με αποτέλεσμα να κυκλοφορούν στις πρώτες αυτές κοινότητες πληθώρα ευαγγελίων, επιστολών, Πράξεων, και Αποκαλύψεων, που ισχυρίζονταν τελείως διαφορετικά πράγματα και που εκ των υστέρων κρίθηκαν ως «αιρετικά» και «βλάσφημα» κείμενα, όταν πια οι «ορθόδοξοι» νικητές είχαν αποκρυσταλλώσει τις πεποιθήσεις τους σε δόγματα. Ούτε στις χαλκεύσεις που συντελέστηκαν στα 27 βιβλία της Καινής Διαθήκης από τους ορθόδοξους χριστιανούς, σε εδάφια που «ενοχλούσαν» και «δικαίωναν» μάλλον τις «αιρετικές» θέσεις παρά τις «ορθές». Επίσης, δεν θα γίνει αναφορά στις διαφορετικές θεολογίες που προκύπτουν από τα λεγόμενα «κανονικά» ευαγγέλια, τις λεγόμενες «κανονικές» Πράξεις των Αποστόλων, και τις επιστολές του Παύλου. Αυτά είναι μεγάλα θέματα και χρειάζεται να γραφτούν άρθρα ξεχωριστά, ίσως κάποια στιγμή στο μέλλον.

Για να επιτευχθεί ο στόχος, έπρεπε τα παρουσιαζόμενα κείμενα να εμφανιστούν ως δήθεν να προέρχονται από σεβαστά πρόσωπα. Για αυτόν τον λόγο, όσα κείμενα αφορούν τους Ιουδαίους, έχουν ως θέμα τους βιβλικά πρόσωπα όπως τον Αβραάμ, τον Μωυσή, τους 12 Πατριάρχες, τον Έσδρα, τον Ησαΐα, ενώ όσα αφορούν τους εθνικούς, κυρίως τους «σιβυλλικούς χρησμούς» οι οποίοι ήσαν σεβαστοί στην ρωμαϊκή κοινωνία.

Πριν προχωρήσουμε παρακάτω, θα ήθελα να αναπτύξουμε λίγο το θέμα των «πολλών χριστιανισμών» που θίχτηκε παραπάνω .

Δυστυχώς, εδώ στην πατρίδα μας, υπάρχει ως γνωστόν θεοκρατία. Αν και δεν είναι όπως στο παρελθόν, ακόμα και στο πρόσφατο (βλέπε το «Καταφύγιο Ιδεών», του Χρήστου Γιανναρά), παρ' όλα αυτά, οι καθηγητές Θεολογίας δεν είναι ελεύθεροι να εκφράσουν αυτό που ακριβώς ισχύει, διότι δεν θα μπορέσουν να σταδιοδρομήσουν και να κάνουν μεγάλη καριέρα. Όσοι τόλμησαν να πουν παραέξω κάποιες αλήθειες -όχι όμως όλες-, χαρακτηρίστηκαν και στιγματίστηκαν ως «οικουμενιστές», ως «αιρετίζοντες», ως «κακόδοξοι», ως «πλανημένοι». Στο εξωτερικό όμως, που υπάρχει μεγαλύτερη ελευθερία κινήσεων , οι καθηγητές Ιστορίας, Θεολογίας, και Θρησκευολογίας, έχουν γράψει βάσει στοιχείων και μελετών, πράγματα που ο μέσος αναγνώστης στην Ελλάδα αγνοεί.

Για παράδειγμα, πολλοί νομίζουν ότι οι τέσσερις ευαγγελιστές, ο Ματθαίος, ο Μάρκος, ο Λουκάς και ο Ιωάννης, έγραψαν τα τέσσερα ευαγγέλια. Πολλοί αγνοούν την ύπαρξη δεκάδων άλλων κειμένων που κυκλοφορούσαν και που αργότερα καταδικάστηκαν. Ακόμα, θεωρείται από αρκετούς ότι τα 27 βιβλία της Καινής Διαθήκης ως σύνολο, ήταν αποδεκτό από την Εκκλησία εξ αρχής. Ότι κάθε χριστιανός, την πρώτη εκείνη εποχή, διέθετε στο σπίτι του την Βίβλο ή την Καινή Διαθήκη. Ότι από τις επιστολές, 14 είναι του Παύλου, ή ότι ο Πέτρος έγραψε δύο, και ο Ιωάννης τρεις. Ότι η Εκκλησία ήταν μία, με ένα κοινό «πιστεύω», με δόγματα που παραδόθηκαν από τον ίδιο τον Ιησού και τους αποστόλους του και ότι οι «αιρετικοί» εμφανίστηκαν πολύ μετά, σαν τα ζιζάνια, διαταράσσοντας την ειρήνη της Εκκλησίας του Ιησού. Αυτά και πολλά ακόμα στοιχειώδη αγνοούνται από την πλειονότητα των συνανθρώπων μας. Κοντολογίς, ότι αυτά που διαβεβαιώνουν οι ιερείς σήμερα, ήσαν πάντοτε τα αυτά.

Είναι γνωστό, εδώ και πάρα πολύ καιρό, ειδικά μετά από την ανακάλυψη και μελέτη των κειμένων του Ναγκ Χαμαντί, ότι **ο Χριστιανισμός δεν ήταν ενιαίος**, αλλά αποτελούνταν από πολλές διαφορετικές ομάδες, που η κάθε μία κατανοούσε με διαφορετικό τρόπο τα πράγματα, και πίστευε διαφορετικά, ενώ όλες ισχυρίζονταν ότι αποτελούσαν την αυθεντική εκκλησία-κοινότητα. Αυτές οι ομάδες, μεταξύ τους δέχονταν διαφορετικά πράγματα για τον Θεό, τον Ιησού, την ανάσταση, τον κόσμο, και για πλήθος θεμάτων. Η μία κατηγορούσε την άλλη είτε για απάτη, είτε ότι δεν κατανόησε σωστά το νόημα των λόγων του Ιησού.

Μία από αυτές, ήταν και η ομάδα που αναδύθηκε ιστορικά κατά τον τέταρτο

αιώνα, χάρη στην πολιτική του Κωνσταντίνου και των διαδόχων του. Με βάση την νέα πολιτική τους, αυτό που θα ένωνε από εδώ και στο εξής τους υπηκόους της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, θα ήταν η μία Εκκλησία με την μία κοινή πίστη. Τουλάχιστον, σε αυτό σκόπευαν, ασχέτως αν τελικά δεν το πέτυχαν, εφόσον οι «αιρέσεις» θα ταλανίζουν στο εξής κοινωνία και Εκκλησία.

Σχετικά με την πολιτική αυτή, γράφει ο βυζαντινολόγος ιστορικός Ostrogorsky στην «Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους», τα εξής:

*Η θεώρηση του χριστιανισμού ως της μόνης και αποκλειστικής θρησκείας ήταν εντελώς ξένη και αδιανόητη στον αιώνα του θρησκευτικού συγκρητισμού, και φυσικά και στον πρώτο χριστιανό αυτοκράτορα. Πέρασε πολύς χρόνος ώσπου να επικρατήσει το πνεύμα της αποκλειστικότητας στο θρησκευτικό χώρο και ο ρωμαϊκός κόσμος να αποδεχθεί τον χριστιανισμό ως τη μόνη θρησκεία, που κατέχει την απόλυτη αλήθεια και αποκλείει κάθε άλλη διδασκαλία ως αίρεση. **Φυσική βέβαια συνέπεια της νέας πολιτικής που χάραξε ο Κωνσταντίνος ήταν να καταλάβει η χριστιανική πίστη μονοπωλιακή θέση στη ρωμαίο-βυζαντινή αυτοκρατορία. Αυτό όμως έγινε αρκετά αργότερα.***

(Α΄ τόμος, σ. 106)

Τα ίδια γράφει και ο καθηγητής Θεολογίας και Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Βλάσιος Φειδάς:

Η οριστική επικράτηση του Χριστιανισμού στον ελληνορωμαϊκό κόσμο κατά τον Δ΄ αιώνα υπήρξε αναμφισβότως η άμεση συνέπεια της μεταβολής της επίσημης θρησκευτικής πολιτικής της αυτοκρατορίας. Η σταδιακή εξέλιξη της μεταβολής αυτής από την αρχή της θρησκευτικής ελευθερίας (313) μέχρι την αναγνώριση του Χριστιανισμού ως της μόνης επίσημης και προστατευόμενης θρησκείας της αυτοκρατορίας (380) υπήρξε καθοριστική για την ένταξη ολοκλήρου του ελληνορωμαϊκού κόσμου στο σώμα της Εκκλησίας.

(Εκκλησιαστική Ιστορία, Α΄ τόμος, σ. 356)

Αυτή ονομάστηκε «ορθόδοξη» και κατά συνέπεια οι άλλες «αιρετικές». Οι απόψεις κάποιων, κατόντησαν υποχρεωτικά δόγματα πίστεως!

Επειδή είχε καλύτερη οργάνωση και λειτουργούσε με μία αυστηρά καθορισμένη ιεραρχία, υπερίσχυσε των άλλων ομάδων, που ήσαν πιο ελεύθερες. Ήδη από τα τέλη του πρώτου αιώνα με αρχές του δεύτερου, η θέση του επισκόπου ενισχύεται κατά πολύ, όπως φαίνεται καθαρά από τις επιστολές του Ιγνατίου Αντιοχείας...

*Πρέπει να συμπορεύεσθε με την **γνώμη και θέληση του επισκόπου** (...) το άξιο του ονόματος πρεσβυτέριό σας, που είναι άξιο και του Θεού, είναι **εναρμονισμένο με τον επίσκοπο**, όπως είναι οι χορδές εναρμονισμένες με την κιθάρα.*

(Επιστολή προς Εφεσίους, iv 1)

Σε άλλα σημεία...

*Ας προσπαθήσουμε λοιπόν **να μην αντιτασσόμεθα στον επίσκοπο** για να είμαστε υποταγμένοι στον Θεό.*

(Επιστολή προς Εφεσίους, v 3)

*Όλοι πρέπει να σέβονται τους διακόνους, ωσάν τον Ιησού Χριστό, όπως και **τον επίσκοπο, ο οποίος είναι τύπος του Πατρός**, τους δε πρεσβυτέρους ωσάν το **συνέδριο του Θεού** και ωσάν τον σύνδεσμο των Αποστόλων. **Χωρίς αυτούς δεν υπάρχει Εκκλησία.***

(Επιστολή προς Τραλλιανούς, iii 1)

***Όποιος τιμά τον επίσκοπο τιμάται από τον Θεό**· όποιος κάνει κάτι κρυφά από τον επίσκοπο λατρεύει τον διάβολο.*

(Επιστολή προς Σμυρναίους, ix 1)

Όταν έγιναν «εξουσία», κατέστρεψαν όλα τα προηγούμενα κείμενα κι έτσι έμειναν μόνο οι δικές τους «απαντήσεις», χωρίς όμως να έχουμε και τις άλλες απόψεις. Αυτό δυσκόλευε τις έρευνες για την σκοτεινή περίοδο των τριών πρώτων αιώνων του Χριστιανισμού, ακριβώς επειδή τα στοιχεία ήταν λιγότερα και προέρχονταν από τα γραπτά των αντίπαλων «πρωτορθόδοξων». Όμως, μετά την ανεύρεση των καλά κρυμμένων επί αιώνες κειμένων στην έρημο του Ναγκ Χαμαντί, τα δεδομένα άλλαξαν, και το πράγμα φωτίστηκε.

Αρκετά διαφωτιστικά είναι όσα γράφει η διακεκριμένη καθηγήτρια του Χάρβαρντ,

με ειδικότητα στην ιστορία, Elaine Pagels, στο βιβλίο της «Τα Γνωστικά Ευαγγέλια»:

*Οι σημερινοί Χριστιανοί γυρίζουν το βλέμμα στην αρχική Εκκλησία και ανακαλύπτουν μια πιο απλή, πιο αγνή μορφή χριστιανικής πίστης. Την εποχή των αποστόλων, όλα τα μέλη της χριστιανικής κοινότητας μοιράζονταν τα χρήματα και την περιουσία τους· όλοι πίστευαν στις ίδιες διδασκαλίες και λάτρευαν μαζί· όλοι σέβονταν την εξουσία των αποστόλων. Η διαμάχη ξέσπασε μετά τη χρυσή εποχή, οπότε και αναδύθηκαν οι αιρέσεις: έτσι αναφέρει ο συγγραφέας των Πράξεων των Αποστόλων, ο οποίος συστήνεται ως ο πρώτος ιστορικός του χριστιανισμού. Οι ανακαλύψεις στο Ναγκ Χαμαντί διατάραξαν την εικόνα αυτή. Αν παραδεχτούμε πως κάποια από τα πενήντα δύο αυτά κείμενα αντιπροσωπεύουν πρώιμες μορφές χριστιανικής διδασκαλίας, μπορεί να χρειαστεί να αναγνωρίσουμε πως **ο πρωτογενής χριστιανισμός είναι πολύ διαφορετικός απ' ό,τι περιμέναμε πριν τα ευρήματα του Ναγκ Χαμαντί.***

(σελ. 27)

Σε άλλα σημεία του ίδιου βιβλίου, αναφέρει:

*Διαφορετικές μορφές Χριστιανισμού άνθισαν τα πρώτα χρόνια του χριστιανικού κινήματος. Εκατοντάδες αντίπαλοι δάσκαλοι διακήρυσσαν πως πρέσβευαν το "αληθινό δόγμα του Χριστού" και **αλληλοαποκηρύττονταν ως απατεώνες.***

(σελ. 54)

*Εντούτοις, ακόμη και τα πενήντα δύο κείμενα που ανακαλύφθηκαν στο Νάγκ Χαμαντί προσφέρουν μόνο μια ιδέα της πολυπλοκότητας του πρώιμου χριστιανικού κινήματος. Μόλις αρχίζουμε να διαπιστώνουμε ότι αυτό που αποκαλούμε χριστιανισμό- και ότι αναγνωρίζουμε ως χριστιανική παράδοση- στην πραγματικότητα αντιπροσωπεύει μόνο μία **μικρή συλλογή συγκεκριμένων πηγών, επιλεγμένων ανάμεσα σε δεκάδες άλλες.***

(σελ. 43)

Αυτά, ως μια μικρή εισαγωγή στο θέμα μας.

Για τον προσηλυτισμό των Ιουδαίων στην Εκκλησία, οι χριστιανοί προέβησαν σε μία σειρά πλαστογραφήσεων, πέρα από την παρερμηνεία που έκαναν στις εβραϊκές γραφές (Παλαιά Διαθήκη για τους χριστιανούς) μέσω της αλληγορίας, της

αποσπασματικής χρήσης, και της τυπολογίας. Πήραν προϋπάρχοντα ιουδαϊκά κείμενα και τα παρουσίασαν με τέτοιο τρόπο «ώστε να φαίνεται το δίκαιο της Εκκλησίας».

Ήδη από την ελληνιστική εποχή, υπήρχε έντονος συναγωνισμός σε πνευματικό επίπεδο μεταξύ των μορφωμένων Ιουδαίων της διασποράς, των Ελλήνων και των ελληνιστών. Έτσι, οι Ιουδαίοι κατασκεύασαν νωρίτερα **πλαστά κείμενα** με ονόματα των επιφανών παλαιότερων βιβλικών «ηρώων», όπως για παράδειγμα του Μωυσή, του Αβραάμ, του Ενώχ, γράφοντας για δήθεν αποκαλύψεις, οράσεις, ομιλίες, και διαθήκες. Αυτά τα παρέλαβαν οι χριστιανοί και τα **διασκεύασαν** ανάλογα. Γράφει ο καθηγητής Πατρολογίας, Π. Χρήστου:

*Δεν είναι παράδοξον ότι τοιαύτα κείμενα έφθασαν εις χείρας χριστιανών και είλκυσαν την προσοχήν των λόγω της σοβαράς ηθικολογίας και της προσπάθειας εμβαθύνσεως εις την θεολογίαν της μονοθεΐας. **Χριστιανοί συγγραφείς υπέβαλλον πολλά εξ αυτών εις διασκευήν, ελαφράν ή εκτενή, κυρίως δια παρεμβολής φράσεων, προτάσεων και τεμαχίων επί κρίσιμων θεολογικών θεμάτων.***

(Πατρολογία, τ.2, σ. 211)

Ενδεικτικά: Το «Σπήλαιο των θησαυρών» (σπήλαιο που δήθεν κρύφτηκαν οι πρωτόπλαστοι μετά την εκδίωξή τους) παρουσιάζει την ιστορία του κόσμου από Αδάμ μέχρι του Χριστού, «*με πρίσμα χριστιανικόν αποκαλυπτικόν*» (ο. π. σελ. 212).

Η «*Διαθήκη των Δώδεκα Πατριαρχών*»:

*Το βιβλίον τούτο, μνημονευόμενον εις τον Κατάλογον, την Σύνοψιν και την Στιχομετρίαν, σώζεται ελληνιστί εις δύο παραλλαγάς καθώς και εις σλαβονικήν και αρμενικήν μετάφρασιν. Περιέχει τας διαθήκας, τους τελευταίους λόγους των δώδεκα υιών του Ιακώβ προς τους απογόνους αυτών συνηθροισμένους περίξ εκάστου προ του θανάτου αυτού. Εκάστη διαθήκη συνίσταται εις α) διήγησιν του βίου του αντίστοιχου πατριάρχου, β) παραίνεσιν ηθικήν, γ) προφητείαν περί του μέλλοντος της οικείας φυλής. Την ιδέαν της συντάξεως τοιούτων διαθηκών ενεπνεύσθη ο συγγραφεύς προφανώς από το ανάλογον των ευλογιών του Ιακώβ εις το βιβλίον της Γενέσεως. Το ήθος του έργου είναι υψηλής στάθμης και **τα χριστιανικά στοιχεία αυτού είναι εμφανή**. Ούτω δυνάμεθα να υποθέσωμεν ότι **ο συντάκτης του υπήρξε χριστιανός** της περί το 200 μ. Χ εποχής. Υπάρχουν όμως ενδείξεις ότι προϋπήρχον σχετικά κείμενα*

περί του Λευί εις την αραμαϊκὴν και του Νεφθαλί εις την εβραϊκὴν. Το πρώτον εξ αυτῶν εχρησιμοποιήθη εις εσσαϊκόν κείμενον και τμήμα του ευρέθη εις το Κουμράν, επειδὴ δε το υπό εξέτασιν ἔργον εν συνόλω παρουσιάζει τάσεις συγγενεῖς προς τα της κοινότητος του Κουμράν, καθίσταται πιθανόν ὅτι ο χριστιανός συγγραφεὺς εχρησιμοποίησε ιουδαϊκόν πρότυπον συντεταγμένον αρχικῶς εις την εβραϊκὴν, ἔπειτα δε ἴσως μεταφρασθέν εις την ελληνικὴν.

(ο. π σ. 216-217)

Οι «Βίοι Προφητῶν»:

Οι Βίοι προφητῶν απαντῶνται εις εξ ελληνικὰς παραλλαγὰς, περιλαμβανομένης και της συντόμου συναξαριακῆς, δύο συριακάς και ἀνά μίαν λατινικὴν, αρμενικὴν, αιθιοπικὴν και αραβικὴν. Αποτελοῦντες ἀντίστοιχον των βίων ελλήνων φιλοσόφων, **εγράφησαν δι' ἐξυπηρέτησιν των απολογητικῶν στόχων του Χριστιανισμοῦ**. Επειδὴ οἱ Ιουδαῖοι εχαρακτήριζον τους Χριστιανούς ἀποστάτας, οὔτοι ηθέλησαν να διακηρύξουν ὅτι εἶναι κληρονόμοι του προφητικῶν πνεύματος και των προφητικῶν επαγγελιών. Οὕτω η συγγραφή των πρέπει να τοποθετηθεῖ εις χρόνον περί το 200 μ. Χ.

(ο. π σ. 219-220)

Η «Αποκάλυψη Ἐσδρα»:

Δύο αυτοτελὴ τμήματα εἶναι σήμερον ενσωματωμένα εις το ἀνωτέρω βιβλίον (σημ. Ἀποκάλυψη Ἐσδρα) καταλαμβάνοντα το μεν πρώτον τα κκ. 1-2, το δε δεύτερον τα κ.κ 15-16, και καλούμενα ἀντιστοιχῶς Ἐσδρας Ε' και Ἐσδρας ΣΤ'. Το πρώτο περιέχει **προφητείαν ἐναντίον του ιουδαϊκοῦ λαοῦ**, μέσω του Ἐσδρα, με **παρηγορητικούς λόγους προς τον χριστιανικόν λαόν**, τον οποίον χαρακτηρίζει ως "μητέρα", και προέρχεται εκ των αρχῶν του τρίτου αἰῶνος. Το δεύτερον περιγράφει καταστροφὰς αι οποίαι θα συνοδεύουσιν το τέλος του κόσμου και δίδει παραίνεσιν προς τον λαόν του Θεοῦ [...].

(ο. π σ. 224)

Η «Ἀνάληψη του Ησαΐα», το οποίο αποτελείται ἀπὸ συμπίλημα τριῶν κειμένων: α) το Μαρτύριο του Ησαΐα που γράφτηκε τον πρώτον αἰῶνα ἀπὸ Ιουδαῖο, β) την διαθήκη του Εζεκία που μπήκε ως προσθήκη στο κείμενον τον δεύτερον αἰῶνα, ἀπὸ χριστιανό που «εθεώρησε χρήσιμον να εκμεταλλευθεῖ την διήγησιν ταύτην **χάριν**

απολογητικών σκοπών δια προσθήκης εις το μέσον του πρώτου τούτου τμήματος μιας εξαγγελίας υπό του Εζεκίου **περί της ελεύσεως του Χριστού** και της καθόδου του Αντιχρίστου υπό την μορφήν του Νέρωνος» (ο. π. σ. 221). Και γ) την όραση του Ησαΐα που μπήκε ως προσθήκη από τον ίδιο πλαστογράφο «εις την οποίαν ιστορείται ραψωδιακώς η άνοδος του Ησαΐου δια των επτά ουρανών, όπου ούτος μανθάνει τα απόρρητα μυστήρια περί του έργου, του πάθους, και της αναστάσεως του Χριστού» (ο. π. σ. 221).

Το βιβλίο «Μυστικά του Ενώχ» ή «Ενώχ Β'», η «Εξομολόγησις και η μετάνοια της Ασενέθ», «Ανάληψη Μωυσέως», «Διαθήκη Σολομώντα», «Αποκάλυψη Ηλία του προφήτη» «Αποκάλυψη Βαρούχ», όλα «εγράφησαν δι' εξυπηρέτησιν των απολογητικών στόχων του Χριστιανισμού» (ο. π. σ. 212- 224).

Για τον προσηλυτισμό των εθνικών, οι χριστιανοί εργάστηκαν κατά παρόμοιο τρόπο. Από τις μεγαλύτερες απάτες ήταν οι δήθεν «σιβυλλικοί χρησμοί». Μία απάτη που υποστηρίζεται και σήμερα, όχι από την επίσημη Εκκλησία, αλλά από διάφορους κύκλους που θέλουν να γεφυρώσουν τα αγεφύρωτα. Οι Σίβυλλες ήσαν ιέρειες του Απόλλωνος (συνολικά δεκαεπτά), που έζησαν σε διαφορετικές εποχές και περιοχές. Όταν καταλαμβάνονταν από την «ένθεη μανία», έλεγαν πράγματα ασύνταχτα τα οποία θεωρούνταν χρησμοί του θεού. Υπήρχαν οι ειδικοί στα μαντεία που ήσαν επιφορτισμένοι με την αποσαφήνιση των μηνυμάτων. Αυτού του είδους η μαντική τέχνη ήταν αδίδαχτη και άνευ εξετάσεως σημείων. Αυτά λοιπόν καταγράφονταν. Αργότερα, γύρω στο 534-510 π.κ.ε., επί Ταρκύνιου του Υπερήφανου, πωλήθηκαν από την Σίβυλλα την Κυμαία κάποιοι από τους χρησμούς, και έκτοτε φυλάσσονταν στο Καπιτώλιο στην Ρώμη, ώσπου το 83 π.κ.ε., καταστράφηκαν από πυρκαγιά (βλέπε διαδικτυακή εγκυκλοπαίδεια «Bretannica», στο λήμμα «sibyl»). Αυτοί, υποτίθεται ότι αναφέρονταν στο μέλλον της αυτοκρατορίας. Ο καθηγητής, William J. Deane, στο έργο του «Ψευδεπίγραφα και Απόκρυφα», αναφέρει ότι τα γνήσια «Σιβυλλικά βιβλία» φυλάσσονταν στο Καπιτώλιο στον ναό του Δία στην Ρώμη, και καταστράφηκαν από την φωτιά που ξέσπασε αιώνες αργότερα. Αντικαταστάθηκαν από άλλες συλλογές οι οποίες αναθεωρήθηκαν από τους Ρωμαίους αυτοκράτορες Αύγουστο και Τιβέριο. Οι στίχοι που μας διασώζονται σήμερα, δεν είναι από τα αυθεντικά «Σιβυλλικά βιβλία».

Ο καθηγητής Πατρολογίας, ο Στ. Παπαδόπουλος, γράφει ότι η πλαστογράφηση είχε αρχίσει από τους Ιουδαίους της διασποράς και συνεχίστηκε από τους Χριστιανούς...

Στα 14 από τα 15 σωζόμενα Σιβυλλικά βιβλία, που γράφονταν σε ηρωικά εξάμετρα, εξ ολοκλήρου ιουδαϊκά ή με ιουδαϊκά στοιχεία είναι τα βιβλία Α-Ε και ΙΑ-ΙΓ. Ό,τι όμως περισσότερο μας ενδιαφέρει είναι **τα βιβλία 6,7,και 8, τα οποία εν όλο ή εν μέρει γράφτηκαν από χριστιανούς συγγραφείς** στον 2ο αιώνα μ.Χ. με τη δομή και στο πλαίσιο των αρχαιότερων ελληνο-ιουδαϊκών σιβυλλικών βιβλίων, που στο μεταξύ μερικά είχαν εμπλουτισθεί με σημαντικά γνωστικά στοιχεία, όπως πχ το 7ο βιβλίο. **Και οι χριστιανοί, όπως και οι ιουδαίοι, βρήκαν στα βιβλία αυτά δυνατότητα προπαγάνδας κατά των εθνικών.**

[...]

Ακόμη παρουσίαζαν τα οράματα, τις απόκρυφες προφητείες και αποκαλύψεις των σιβυλλικών βιβλίων **ως θύραθεν φυσικά, αλλά θεία σημεία και μαρτυρίες προς απόδειξη της επαληθεύσεως των βιβλικών προφητειών περί Χριστού και νίκης του χριστιανισμού.** Από τα Χριστιανίζοντα σιβυλλικά βιβλία το 8ο γράφτηκε οπωσδήποτε προ του 180 και το 7ο με τα πολλά γνωστικά στοιχεία ίσως περί τα τέλη του 2ου αιώνα. Το 6ο, που έχει μόνον 28 στίχους, περιλαμβάνει ύμνο στο Χριστό και στο ξύλο του Σταυρού. Το 8ο, που έχει 500 στίχους, διακρίνεται σε τρία τμήματα, είναι το σπουδαιότερο και το γνωστότερο από όλα και περιλαμβάνει: α) Αναγγελία της θείας τιμωρίας και της καταστροφής της Ρώμης, β) Ύμνο για τον τελικό θρίαμβο του Χριστού με την ακροστιχίδα "ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΕΙΣΤΟΣ ΘΕΟΥ ΥΙΟΣ ΣΩΤΗΡ ΣΤΑΥΡΟΣ", και αναφορά στο έργο του Χριστού και στην βασιλεία του παντοδύναμου Θεού μετά την τιμωρία των κακών. Οι Σίβυλλες και μάλιστα η Ερυθραία προφητεύει με ακρίβεια για τον Χριστό και το έργο του και θεωρείται προφήτης του Σωτήρα, μολονότι κατά παράδοση έζησε έξι γενεές μετά τον κατακλυσμό και ήταν ιέρεια του Απόλλωνα (Ευσεβίου, Κωνσταντίνου λόγος 18 και 19). **αλλά φυσικά ο χριστιανός συγγραφέας εργάζεται στο β' ήμισυ του 2ου αιώνα.** Ανάλογα προφητεύει και η Κυμαία Σίβυλλα. γ) Ύμνο στο δημιουργό Θεό και το Λόγο του που έγινε άνθρωπος.

(Στ. Παπαδόπουλος, Ά τόμος πατρολογίας, σελ. 256-257)

Ο εκκλησιαστικός πατέρας Κλήμης Αλεξανδρείας, στο έργο του «Στρωματείς» και στην γενικότερη προσπάθειά του να παντρέψει τον Χριστιανισμό με τον εθνικό κόσμο, καταφεύγει πέρα από την νοθεία και στο ψέμα, αφού ισχυρίζεται ότι ο Πάυλος ήδη προέτρεπε από τον πρώτο αιώνα να μελετούν οι πιστοί τους «σιβυλλικούς χρησμούς»...

Γιατί, όπως ήθελε ο Θεός να σωθούν οι Ιουδαίοι δίνοντας τους προφήτες, έτσι και τους δοκιμότετους των Ελλήνων, αφού τους κατάστησε δικούς του προφήτες, στην δική τους γλώσσα, για να έχουν τη δυνατότητα να δεχτούν την ευεργεσία του Θεού, τους διέκρινε από τον χυδαίο όχλο, σύμφωνα με την δήλωση του κηρύγματος του Πέτρου, λέγοντας ο απόστολος Παύλος: **«πάρτε και τα ελληνικά βιβλία, και μάθετε ότι η Σίβυλλα δηλώνει ένα Θεό κι αυτά που μέλλουν να συμβούν».**

(Στρωματείς, λόγος έκτος, σελ. 207)

Βέβαια ανάλογα χωρία του Παύλου δεν παρουσιάζει ο Κλήμης. Ούτε μας λέει σε ποια επιστολή το γράφει ο Παύλος. Αντιθέτως, έχουμε χωρία που δείχνουν ότι ο Παύλος ουδέποτε θεωρούσε δυνατή την σύζευξη αυτή. Ουδέποτε χρησιμοποίησε τους «σιβυλλικούς χρησμούς» όταν ήρθε να προπαγανδίσει την νέα πίστη στην Αθήνα, αλλά και ο ίδιος λέει ρητά ότι ο Θεός άφησε όλες τις γενεές των ανθρώπων που έζησαν στην προχριστιανική εποχή να πορεύονται στις οδούς τους, δηλαδή μακριά από την θεία αποκάλυψη: *«ος εν ταις παρωχημεναις γενεαις ειασεν παντα τα εθνη πορευεσθαι ταις οδοις αυτων»* (Πράξεις, 14: 16). Η σύγχρονη έρευνα, δείχνει ότι την εποχή του Παύλου ακόμα δεν είχαν πλαστογραφηθεί από τους «εусεβείς» χριστιανούς. Είχε όμως γίνει κατά την εποχή του Κλήμη Αλεξανδρείας!

Η ίδια απάτη και με το έργο «Γνώμαι» του Σέξτου. Ήταν μία συλλογή ηθικοφιλοσοφικών αποφθεγμάτων που συνέθεσε κάποιος εθνικός Σέξτος περίπου το 180-210 και το οποίο διασκευάστηκε από χριστιανό. Ο Στ. Παπαδόπουλος γράφει:

Το εκχριστιανισμένο κείμενο των «Γνωμών» εκπροσωπεί την τάση των απολογητών προς εναρμόνιση της ελληνικής ηθικοφιλοσοφικής σκέψεως με τον χριστιανισμό [...].

(Πατρολογία, Α΄ τόμος, σ.313)

Ο καθηγητής Π. Χρήστου γράφει:

*Αι Γνώμαι υπεβλήθησαν εις διασκευήν και επέκτασιν υπό χριστιανού διδασκάλου περί το 200 και κατέστησαν αγαπηταί εις τους Χριστιανούς. [...] **Σκοπός του φυσικά ήτο να ελκύσει τους μορφωμένους Εθνικούς εις τον Χριστιανισμόν.***

Αλλά και η δήθεν αλληλογραφία που περιλαμβάνει 14 επιστολές μεταξύ του Παύλου και του στωικού φιλόσοφου Σενέκα, κατασκευάστηκε για τον ίδιο λόγο. Εδώ μάλιστα, έχουμε και την «επικύρωση» ενός άλλου εκκλησιαστικού πατέρα, του Ιερώνυμου, επίσης πλαστογράφου...

Στο 2ο ήμισυ του 3ου αιώνα κυκλοφορούσε στην Ιταλία και σε λαϊκή λατινική γλώσσα συλλογή 12 επιστολών, τις οποίες **δήθεν** αντήλλαξαν ο φιλόσοφος Σενέκας (που το 66 αυτοκτόνησε κατ' εντολή του μαθητή του Νέρωνα) και ο Παύλος. Αναφέρονται από τον Ιερώνυμο σαν γνήσιες [...].

(ο.π σ. 476)

Ο αυτοκράτορας και ελληνιστής Ιουλιανός, κάποτε είχε γράψει: «*Η μηχανορραφία των Γαλιλαίων (σημ. δηλαδή των χριστιανών) είναι κατασκεύασμα ανθρώπων που τη σύνταξαν από κακή πρόσθεση*».

Μήπως είχε δίκιο;

Διομήδης

Πηγές

1. «Ιστορία Βυζαντινού Κράτους», τόμος Α΄, G.Ostrogorsky, εκδόσεις Πατάκη, έκδοση πρώτη ανανεωμένη 2012.
2. «Εκκλησιαστική Ιστορία», τόμος Α΄, Β. Φειδάς, τρίτη έκδοση, 2002.
3. Για τις επιστολές του Ιγνατίου, «Αποστολικοί Πατέρες, τόμος Α΄, Χ. Κρικώνης, εκδόσεις University Studio Press, 1995.
4. «Τα Γνωστικά Ευαγγέλια» (βραβείο National Book Critics Circle), Elaine Pagels, εκδόσεις Ενάλιος.
5. «Ελληνική Πατρολογία», τόμος Β΄, Π. Χρήστου, εκδόσεις Κυρομάνος, δεύτερη έκδοση 1991.
6. «Πατρολογία», τόμος Α΄, Στ. Παπαδόπουλος, εκδόσεις Παρουσία, έκδοση Τρίτη 1997.
7. Άπαντα Κλήμη Αλεξανδρείας, σειρά Ε.Π.Ε, εκδόσεις «Βυζάντιον», έκδοση 1996.